

Årsberättelse 2024

Naturskolan Uttern

Naturskolan
Uttern

Natur och Miljö driver i dagsläget fyra regionala naturskolor: Naturskolan Uttern, Kvarkens naturskola, Ålands naturskola och Åbolands naturskola. Naturskolorna är självständiga pedagogiska enheter men har ett tätt samarbete i planering och utveckling av undervisningen. Vår spetskompetens är utomhuspedagogik - vi stöder och kompletterar småbarnspedagogikens och den grundläggande utbildningens miljöpedagogiska arbete i regionen. Till naturskolornas värdegrund hör att utveckla barnens känsla för naturen, främja respekt för naturen, väcka intresse för olika naturmiljöer och sprida kunskap om naturen. Med naturen som utgångspunkt tar vi även upp frågor kring människans förhållande till naturen och kopplingen mellan vardagliga handlingar och miljöproblem. Naturskolornas mål är att ge eleverna kunskap och färdigheter för en hållbar livsstil.

Under 2024 har de fyra naturskolorna förverkligat **totalt 700 naturskoldagar med 11 047 barn och 1 714 vuxna**. Därtill har vi ordnat 23 fritidsutflykter med sammanlagt 1627 deltagare, och 15 fortbildningar med 236 deltagare.

Naturskolan Utterns verksamhetsområde är i dagens läge västra Nyland och huvudstadsregionen. Under verksamhetsåret 2024 erbjöd vi likt tidigare år läsårsverksamhet och enskilda naturskoldagar för daghem, förskolor och grundskolor. Därtill utökade vi samarbetet med Svenska nu/Hanaholmens kulturcentrum att också gälla västra Nyland. Vi ordnade också fritidsutflykter för allmänheten och workshops inom ramarna för vuxenutbildning.

Som övriga betydelsefulla händelser under året kan nämnas att vi auditerade Vanda naturskola samt att vi deltog i Naturskoleföreningens årsmöte och konferens i Gålö (Sverige) och Utomhuskonferensen Mitt i naturen i Noux, Esbo.

Personal, utrymmen och utrustning

Under verksamhetsåret 2024 hade Naturskolan Uttern två fastanställda och en deltidsanställd naturskollärare. Pia Bäckman arbetade (100%) enligt tidigare år som naturskollärare med ansvar för naturskolverksamheten i huvudstadsregionen. Därtill arbetade Annika Ljungberg deltid (60%) som naturskollärare i huvudstadsregionen i mars-juni och augusti-december. Detta var möjligt mycket tack vare lönesubventionen som hon beviljats av Arbets- och näringsbyrån. Linda Sointu arbetade (80%) i västra Nyland med ansvar för den ordinära naturskolverksamheten (naturskoldagar).

Sedan slutet av 2023 har Naturskolan Uttern haft två nya arbetsutrymmen. Huvudstadsregionens verksamhet har arbetsrum vid Bergkullavägen 1 i Kånala, Helsingfors. Verksamheten i västra Nyland har kontorsutrymme i Werkstan, ett delat kontorsutrymme på Bangatan 65 i Karis. Båda kontorsutrymmena har också utrymme för att lagra och vårda den utrustningen som behövs för naturskolverksamheten under året. I Karis hyr vi dessutom ett större lagerutrymme, var vi förvarar Naturskolan Utterns gemensamma material. De nya arbetsutrymmena har underlättat arbetsvardagen märkbart, då kontorsutrymmenas lägen nu motsvarar behovet både med tanke på resor mellan hem och arbete samt resor från kontor till de platser där vi undervisar.

Under hösten deltog Linda i en femdagars Grundutbildning i arbetarskydd som arrangerades av Arbetarskyddscentralen. Utbildningen var ett led i att hon för året var vald till personalombudets första ersättare. För att möjliggöra utbildningen gjordes smärre omfördelningar av naturskolundervisningen inom Utterns team. Pia uppdaterade sitt Första hjälpen FHJ 1-kort genom att gå en kvällskurs i Livräddande förstahjälpen som Finlands Svenska Scouter ordnade i april. Annika gick grundkursen i förstahjälpen vid Espoon työväenopisto och fick sitt FHJ 1-certifikat i december.

Från vänster: Annika Ljungberg, Linda Sointu och Pia Bäckman

Naturskolan Utterns pedagogiska tjänster

Efterfrågan för naturskolans tjänster var mycket god under året. Under årets lopp deltog **totalt 2592 barn (3233 enskilda möten) och 391 vuxna** i naturskoldagarna. Målgruppen var barn inom den grundläggande utbildningen och småbarnspedagogiken.

Naturskolan Uttern ordnade **totalt 185 naturskoldagar** under verksamhetsåret (se region- och kommunfördelning i tabell 3). Dessa bestod av naturskoldagar inom ramarna för läsårsverksamheten, enskilda naturskoldagar med varierande teman och naturskoldagar på svenska för finskspråkiga elever (Svenska i naturen) i samarbete med Svenska Nu.

Utöver naturskolundervisningen ordnade vi fritidsverksamhet och utbildning för vuxna (se rubrikerna Vuxenutbildning och Fritidsverksamhet).

Tabell 1. Naturskolan Utterns pedagogiska tjänster 2024

NATURSKOLDAGAR	Tillfällen totalt	Tillfällen vår	Tillfällen höst	Antal barn	Antal vuxna
Läsårsverksamhet åk 3-4	25	8	17	258	27
Läsårsverksamhet dh/fsk	52	24	28	452	89
Enskilda naturskoldagar	99	49	50	1711	255
Svenska i naturen	9	4	5	171	20
Totalt	185	85	100	2592	391

ÖVRIGA TJÄNSTER	Tillfällen totalt	Tillfällen vår	Tillfällen höst	Antal barn	Antal vuxna
Fortbildning för pedagoger	1	0	1	0	65
Fritidsverksamhet	3	2	1	26	26
Totalt	4	2	2	26	91

Tabell 2. Antal grupper fördelat per naturskollärare och månad (flera naturskollärare kan arbeta med samma grupp).

Naturskollärare	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Totalt
Pia Bäckman	1	7	6	1	12	4	0	9	14	11	7	8	80
Annika Ljungberg	0	0	1	11	9	0	0	4	6	7	9	1	48
Linda Sointu	0	7	4	5	20	1	0	3	14	3	10	0	67
Totalt													195

Ett läsår med naturskolan för åk 3–4

Ett läsår med naturskolan omfattar fyra naturskoldagar under ett läsår. Temana är planerade så att de stöder skolundervisningen i åk 3–4 och tydligt kopplar till skolornas populära läromedel. Höstens första och vårens sista dag är långa dagar (3–4 timmar) medan senhöstens och vinterns dag är kortare (2–3 timmar). Under året hade vi totalt 25 naturskoldagar för grupper som deltog i Ett läsår med naturskolan.

Under vårterminen erbjöd vi temana *Finlands Nationalarter/Vinterfenomen* för det första tillfället och *Vårens vaknande värme/Flyttfåglar* för det andra tillfället. Under höstterminen erbjöd vi temana *Ett myller av liv på land* för det första tillfället och *Stannfåglar* för det andra tillfället.

Huvudstadsregionen: Under vårterminen deltog en klass och under höstterminen 5 klasser i åk 3–4 i läsårsverksamheten. Sammanlagt deltog 140 barn (280 enskilda möten) och 13 vuxna i huvudstadsregionen.

Västra Nyland: Under vårterminen deltog 3 klasser och under höstterminen 4 klasser i läsårsverksamheten för åk 3–4. Sammanlagt deltog 118 barn (236 enskilda möten) och 14 vuxna i västra Nyland.

Ett år med naturskolan för småbarnspedagogiken

Läsårsverksamheten för daghems- och förskolegrupper fortsatte under vårterminen 2024 med *Ett år med räven Razze*. Vårens dagar bar namnen *Listig som en räv* och *Razzes rävskola*.

För läsåret 2024–25 erbjöd naturskolorna helheten *Ett år med berguven Bubo* åt småbarnspedagogiken. Höstterminen inleddes med dagen *Berguven Bubo bland sniglar och snäckor*. Höstens andra träff hette *Stenrik på stenar med berguven Bubo*. Alla naturskoldagar som ingick i läsårsverksamheten för daghems- och förskolegrupper var så kallade korta naturskoldagar à ca 2 timmar.

Huvudstadsregionen: Under vårterminen deltog 8 och under höstterminen 9 förskole- och daghemsgrupper i läsårsverksamheten. Sammanlagt deltog totalt 346 barn (648 enskilda möten) och 62 vuxna i huvudstadsregionen.

Västra Nyland: Under vårterminen deltog 4 och under höstterminen 5 daghems- och förskolegrupper i läsårsverksamheten. Sammanlagt deltog 106 enskilda barn (212 enskilda möten) och 27 vuxna i västra Nyland.

Den vetgiriga berguven Bubo undersöker sniglar och snäckor.

Enskilda naturskoldagar

Under året arrangerade vi 99 enskilda naturskoldagar för daghem, förskola och åk 1-6. Sammanlagt deltog 1711 barn och 255 vuxna i de enskilda naturskoldagarna under året. Grupperna kunde välja mellan en kort (ca 2h) och en lång (ca 4h) naturskoldag.

Huvudstadsregionen. Under vårterminen hölls 31 och under höstterminen 36 enskilda naturskoldagar för sammanlagt 1193 barn och 157 vuxna i huvudstadsregionen. Av sammanlagt 67 naturskoldagar var 21 långa och 46 korta. Av dessa hölls 17 inom ett samarbetsavtal med Grankulla kommun och var kostnadsfria för de deltagande grupperna. Klasserna i åk 2 fick delta i en naturskoldag med Kräldjurstema i Kasabergets skog medan klasserna i åk 5(/6) fick delta i en vattendag vid Gallträsk. Daghems- och förskolegrupperna kunde delta i temadagarna *En vinterdag med räven Razze*, *En vårdag med räven Razze*, *Dinosauriernas skog* och *En höstdag med berguven Bubo*. För åk 1-6 erbjöd vi temadagarna *Nationalarter*, *Kräldjur*, *Vattnets värld*, *Boris bofink*, *Svampstema* och *Stannfåglar*.

Västra Nyland. Under vårterminen hade vi totalt 18 enskilda naturskoldagar i västra Nyland, varav 2 var långa (3-4 timmar) och de övriga korta dagar (upp till 2 timmar). Daghems- och förskolegrupperna kunde delta i temadagarna *En vinterdag med räven Razze* och *En vårdag med räven Razze*. För åk 5-6 erbjöd vi temadagar med temat *Sötvatten*. Under hösten hade vi 14 enskilda naturskoldagar i västra Nyland, varav 1 var en lång dag och de övriga korta. Åt daghems- och förskolegrupper erbjöd vi dagen *En höstdag med berguven Bubo*. För årskurs 1-2 erbjöd vi dagarna *Älgen Älgbert* och *Skogstomten Finvid*.

Totalt 518 barn och 98 vuxna deltog i enskilda naturskoldagar i västra Nyland under året 2024. Nytt för året var att vi skalade ner utbudet i västra Nyland och fördelade upplägget så att enskilda dagar för åk 5-6 endast kunde bokas för vårterminen och enskilda dagar för åk 1-2 endast för höstterminen. Vi erbjöd inga enskilda dagar åt åk 3-4. Detta blev en positiv förändring som klart effektiviserade arbetet och minskade på arbetsbördan.

Linda och älgen Älgbert ute i skogen.

Utesvenska för finskspråkiga elever

Det långvariga samarbetet med nätverket Svenska nu vid Hanaholmens kulturcentrum fortskred enligt tidigare år. Inom ramarna för samarbetet erbjöd vi temat Svenska i naturen för finskspråkiga elever i huvudstadsregionen och återigen efter en längre paus även i västra Nyland. Temat är i första hand riktat till åk 5-6 och gratis för de deltagande grupperna, då Svenska nu står för kostnaderna. Under året ordnade vi sammanlagt 9 naturskoldagar med temat Svenska i naturen för totalt 171 elever och 20 vuxna.

Tabell 3. Naturskoldagar och deltagare fördelat per kommun.

KOMMUN	Enskilda naturskol- dagar	Läsårs- verksamhet åk 3-4	Läsårs- verksamhet dh/fsk	Svenska i naturen	Naturskol- dagar totalt	Barn	Vuxna	Deltagare totalt
Esbo	23	2	14	0	39	609	78	687
Grankulla	21	0	0	0	21	390	52	442
Helsingfors	23	9	20	4	56	776	115	891
Vanda	0	0	0	0	0	0	0	0
H.reg totalt	67	11	34	4	116	1775	245	2020
Hangö	0	0	0	0	0	0	0	0
Ingå	5	8	4	0	17	142	31	173
Kyrklätt	6	2	2	0	10	143	23	166
Lojo	1	0	0	0	1	18	4	22
Raseborg	15	4	2	5	26	369	58	427
Sjundeå	5	0	10	0	15	145	30	175
V-Nyl totalt	32	14	18	5	69	817	146	963
TOTALT	99	25	52	9	185	2592	391	2983

Vuxenutbildning

Natur och Miljös naturskolor var så som tidigare år medarrangörer i Mitt i Naturen-konferensen som hölls i Noux, Esbo 19-20.9. Naturskolan Uttern hade förberett två workshops i samarbete med Ålands och Åbolands naturskolor men workshoparna blev inahärrade på grund av ett lågt deltagarantal på hela konferensen.

Naturskolornas dag för lärarstudering vid Helsingfors universitet arrangerades i år den 11 oktober vid den Pedagogiska fakulteten. Utbildningsdagen är ett etablerat flerårigt samarbete mellan lärarutbildningen vid HU, huvudstadsregionens natur- och miljöskolor, Natur- och miljöskolornas förbund (LYKKY), WWF, Naturhistoriska centralmuséet LUOMUS, Birdlife Finland m.fl. Dagen börjar med en gemensam introduktionsdel till miljö- och utomhuspedagogikens betydelse, mål och fördelar, varefter deltagarna får delta i fyra workshopar. Naturskolan Uttern bidrog i år med den tvåspråkiga workshopen *En ryggsäck idéer - låt narnaturen inspirera*, som 65 studerande deltog i under dagen. I utbildningsdagen deltog totalt 156 studerande.

Fritidsverksamhet

Under året arrangerade vi sammanlagt tre fritidsutflykter. Småkrypssafari vid Gallträsk i Grankulla ordnades, så som redan flera år tillbaka, i samarbete med Grankulla kommun. Utflykten var öppen för allmänheten och samlade 14 deltagare.

I samband med Östersjödagen 29.8 bidrog vi med en station under östersjöjippet *Itämeren iltarastit*. Evenemanget är årligen återkommande och arrangeras som ett samarbete mellan Helsingfors naturskyddsförening rf (Helsy), Finlands Naturskyddsförbund Nylands distrikt, Lappvikens Källa, Lappvikens Källas stadsnaturum, Anarkistimartat och Luontoliitto Nylands distrikt. Ett flertal besökare stannade vid stationen, där allmänheten fick testa på vadarbyxor och på att håva småkryp, smaka på vatten med olika salthalt och titta noggrannare på olika växt- och småkrypsarter som finns i Östersjön.

Projekt: Kesäretkelle ut i naturen

En av årets fritidsutflykter förverkligades inom ramarna för ett projektunderstöd av Svenska Kulturfonden som vi beviljats tillsammans med Kvarkens naturskola och Åboland naturskola. Projektbidraget Hallå Två ämnar att stötta flerspråkig verksamhet och att bygga broar mellan språkgrupper. Utflykten fick namnet *Kesäretkelle ut i naturen* och den ordnades i Pojo, Raseborg, där tvåspråkighet är en synlig del av vardagen. Utflykten samlade 4 barn och 4 vuxna. 4 likadana utflykter ordnades under årets lopp också i Vasa, Kimito och Pargas.

Berguven Bubo fick följa med Linda på Kesäretkelle ut i naturen.

Bild: Eva Länsiluoto

Nätverkande, kollegialt stöd och egen fortbildning

Naturskolan är medlem i paraplyorganisationerna Finlands natur- och miljöskolförbund rf (LYKKY) och Naturskoleföreningen i Sverige. Vi är också med i ett flertal utomhus- och miljöpedagogiska nätverk: LYKE-nätverket, Välke (grupp för främjandet av miljöpedagogik och miljömedvetenhet i Nyland), Svenskfinlands utomhuspedagoger och Pääskyt (huvudstadsregionens natur- och miljöskolor). Vi deltar aktivt i träffar, fortbildningar och nätverksmöten samt strävar efter att upprätthålla och ingå samarbeten för att öka den lokala förankringen, upprätthålla vår kompetens och vara en aktiv del av yrkesfältet. Därtill jobbar vi i tätt samarbete med Natur och Miljös övriga naturskolor (naturskolläraarnas team Stimmet) och förbundets personal.

En större händelse under året var Naturskoleföreningens årsmöteskonferens som ordnades på Gålö i Stockholms skärgård i april. Det roterande arrangörsansvaret låg denna gång hos Stockholmsregionen som också Naturskolan Uttern ingår i. Pia deltog under våren i ett flertal planeringsmöten och en arbetsgrupp inför konferensen.

I år fick vi bidra till kollegialt lärande världsdelar emellan då i november vi välkomnade internationellt besök från Kina. Fem kinesiska pedagoger deltog i en naturskoldag tillsammans med Pia med temat *Svenska i naturen*. De fick observera hur vi förverkligar ämnesövergripande undervisning i parkmiljö.

Under året deltog vi i följande:

- Auditering av Vanda naturskola 22.1.
- Planeringsdagar för Natur och Miljös personal 24-25.1.
- Broschyren *Natur- och miljöskolornas tjänster i huvudstadsregionen 2024-2025*. Naturskolan Uttern deltog så som tidigare år i att ta fram en gemensam broschyr inför det kommande läsåret för pedagoger i samarbete med övriga aktörer i huvudstadsregionen (Pääskyt). Ett flertal möten hölls under vårterminen.
- Diskussionstillfälle arrangerat av Raseborgs Natur rf: *Kuinka planeetta säilytetään elinkelpoisena ja mitä minä voin tehdä sen eteen?* 5.3.
- Skuggning av kollega: Linda följde med Maijas (Åbolands naturskola) naturskoldag i Pargas 21.3.
- Stimmet (naturskolläraarnas team) träff i Åbo 21.3.
- LYKE-utbildningstillfälle (webbinarie) med temat *Erilaiset oppijat*. 25.3.
- Naturskoleföreningens årsmöte och konferens i Gålö, Sverige 8-10.4. Vi deltog också i planeringen och genomförandet av konferensen.
- Vårträff för huvudstadsregionens naturskolor 18.4.
- Fortbildningen *Linnut viestintuojina* i samband med en fågelutfärd till Hangö fågelstation 2.5. Arrangör: LYKE-nätverket.
- Samarbete med Raseborgs Natur rf. kring fritidsutflykten *Kesäretkelle ut i naturen* 6.6.
- Stimmet (naturskolläraarnas team) träff i Borgå 10.6.
- Rekreationsdag för Natur och Miljös personal i Pellinge 11.6.
- Fortbildning i Skogssinne-metoden i Vasa 5.8.
- Planeringsdagar för hela Natur och Miljös personal i Vasa 6-7.8.
- Östersjöjippo i Vasa där både naturskolorna och Natur och Miljö som förbund representerades. 6.8.

- Östersjöjippet *Itämeren iltarasti* i Lappviken, Helsingfors 29.8. Se rubriken Fritidsverksamhet.
- Utomhuskonferensen Mitt i Naturen 19–20.9. Pga. evenemangets låga deltagarantal deltog vi som deltagare.
- Grundutbildning i arbetarskydd, Arbetarkyddscentralen 1–3.10 + 5–6.11.
- Naturskoldag för lärarstuderanden vid Helsingfors Universitet 11.10.
- Säsongsavslutning och höstfest arrangerad av Stora Röntans naturcentrum 25.10.
- LYKE-utbildningsträff med temat *Eld i undervisningen*. Vierumäki 30.10.
- Seikkailukasvatuspäivät med temat *Seikkailun merkitys planetaarisen hyvinvoinnin edistämässä*. Vierumäki 31.10–1.11.
- Bidragsutdelningstillfälle för beviljade understöd av Aktiastiftelsen i Hangö 27.11.
- Besök av kinesiska pedagoger på naturskoldag 28.11.
- Finlands natur- och miljöskolförbund rf:s höstmöte 11.12.
- Glöggträff för kolleger på Naturskolan Utterns kontor i Werkstan i Karis 17.12.
- Naturskoleföreningens läsecirkel. Läsecirkeln träffas med jämna mellanrum för att diskutera kring aktuella artiklar som tangerar utomhuspedagogik. Vi tog del av ett par tillfällen under året.

Naturkollärare från Natur och Miljös fyra naturskolor, på rekreationsdag i Pellinge

Synlighet

Under året har vi syns på Facebook och Instagram. Synligheten i sociala medier har främst haft fokus på att berätta om de olika tjänsterna som naturskolan erbjuder och om naturkollärarnas mångsidiga arbete. Följarna har bland annat fått bekanta sig med räven Razze, berguven Bubo och skogstomten Finvid, fått inblick i projekt och evenemang som vi deltagit i och förverkligat samt fått en glimt av viktiga händelser under årets lopp.

I maj uppmärksammade tidningen Västra Nyland att Naturskolan Uttern flyttat ut från Åvikhemmet i Sjundeå. Artikeln beskrev i korthet naturskolans aktuella verksamhet och konstaterade att huset var till salu.

Ekonomi

Naturskolan Utterns ekonomi fördelas på två skilda kostnadsställen i bokföringen för att mer exakt kunna redovisa hur understöd används. Verksamheten i västra Nyland skiljs således åt från verksamheten i huvudstadsregionen.

I resultatet nedan ingår basverksamheten under verksamhetsåret 2024, dvs. produktionen av naturskoldagar. Fortbildningstjänster ingår inte, eftersom de inte subventioneras med bidrag och understöd. Verksamhet som förverkligas med hjälp av projektfinansiering, bland annat Naturskolan Utterns andel av projektet Utesvenska, ingår inte heller. Underskottet täcks av allmänna medel som sökts för Natur och Miljös miljöpedagogiska verksamhet i hela Svenskfinland, bl.a. av bidrag beviljat av Stiftelsen Brita Maria Renlunds minne sr.

Resultaträkning för Naturskolan Utterns verksamhet i huvudstadsregionen 2024

Kostnader

Personalkostnader: - 54 942 €
Rese- och transportkostnader -4 727 €
Utrymmeskostnader: -5 082 €
Arbetsredskap: -3 279 €
Övrigt: -1106 €
Totalt: -69 136 €

Intäkter

Försäljningsintäkter: 20 208 €
Kommunala och/eller statliga bidrag: 15 000 €
Övriga bidrag (t.ex. fonder och stiftelser): 16 000 €
Totalt: 51 208 €

Räkenskapsperiodens underskott: -17 927

Resultaträkning för Naturskolan Utterns verksamhet i västra Nyland 2024

Kostnader

Personalkostnader: -39 178 €
Rese- och transportkostnader -3 579 €
Utrymmeskostnader: -5 699 €
Arbetsredskap: -1 806 €
Övrigt: -521 €
Totalt: -50 783 €

Intäkter

Försäljningsintäkter: 8 000 €
Kommunala och/eller statliga bidrag: 9 740 €
Övriga bidrag (t.ex. fonder och stiftelser): 10 500 €
Totalt: 28 240 €

Räkenskapsperiodens underskott: -22 543